

Szerkesztőség kiadó
hivatal és nyomdaCluj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop. (Brassai-utca) 10.Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — 558Kéziratok kizárólag a
szerkesztőséghez círl. 8.
zendők. Kéziratokat ne
adunk vissza.

Budapest

ÉLETT

HÍRKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉS ÁRA
romániában

Egész évre	—	850
Félévre	—	460
Negyedévre	—	240
Egy hónapra	—	85
Egy szám ára pályaud- varon és vidéken is 4 lei		
Bukarestben	—	5.—

Csehszlovákiában

Egy hónapra	—	ck 35.—
Egy szám	—	1-50

1925 április 8 Szerda

Cluj-Kolozsvár ★ VIII. évfolyam ★ 82 szám

5685. Niszán 14

Ajtóról-ajtóra

Irta Giszkalay János

Kellenének mostan sulyos szavak, amelyek úgy csapjanak le, mint mázsás pörölyök útése a lelkeken és harsogjanak, mint az újví kőtölök riadóhangja, munkára ébresztőt a zsidó fülekbe. Lassan belészoktunk abba, hogy szeressük magunkat az elgondolásokban és a lélek belső megrezéseiben, de ideje jött, hogy ezt a magunk-szeretetét, tudatos, jövőbe néző tettekbe váltsuk. Mert ha nem, bizony, hogy nagyon is lemaradunk azon a nemes versenyfutáson, amellyel a zsidó nép összessége röpül a kitűzött cél felé és ennek a célnak neve: az öntudatos, a szabad, a méltóságában meg nem gyalázható, a létérdekeiben nem veszélyeztethető emberi élet. És ma már nemcsak a közösség becsületéről és létérdekeről van szó. Ma már egyénenként és annyira szoros szálakkal van belékapcsolva minden egyes zsidó élet a népközösség életébe, hogy nincsen olyan megmozdulása a közösségnek, amely közéről és egyénileg ne érintene mindannyiunkat külön-külön.

Ma már nemcsak érző szívek jótékonykodása a cionizmus, ma már hála istennek ott tartunk, hogy életlehetőséggé törzöskült, lelki-teszt érdekszálak erős háójává bogozódott számunkra minden olyan zsidó intézmény, amely a palesztinai országépítés eszköze. A föld, amelyet gyűjtött és adományozott pénzekből vásárolunk, már nem messzi ködökön túl terülő álomország földje: vérségi kapcsolatok vannak már köztünk és közte. Az erdélyi zsidó falu, amelyet már fölépítettünk, amelyben erdélyi zsidók laknak és az akkói város a Cur Salom, amelyet most építünk, amelyben erdélyi zsidók szárai és ezrei fogják megtalálni boldog életlehetőségüket. Ezer és egy meglévő kötelek már most és ezeregy anyagi lehetőség a közeljövőben. Nem esztendőre, de holnap és holnapután. Ma már istennek hála, nemcsak erkölcsi, de komoly anyagi érdekük, hogy Zsidóország építésében, berendezkedésében a mi szavunknak, az erdélyi zsidóság, szavának is sulya legyen, hogy a föld mentől hamarabb meglegyen: mert mi akarjuk odamenteni hajótörött életünket, hogy iskolák és egyetlen mentől hamarabb kiépüljenek, mert a mi kifozott fiainknak fog békés lehetőséget adni a tanulásra: bizony megszűnt a cionizmus idealista lelkek filantrop mozgalma lenni, — a magunk zaklatott életének nyugalmas kikötőjét, jó, becsületes, életfentartó lehetőséget keresünk és találunk benne.

Ez az egyik oldala annak az éremnek, amelyet sékelnek hívnak.

Mennél több sékelt tud felmutatni Erdély zsidósága, annál döntőbb faktorrá válik az országépítés irányításában. Mennél több sékel, annál több képviselő delegátus a cionista világkongresszuson, mennél több sékel, annál nagyobb tekintély a cionista világszervezet vezetősége előtt és mennél több tekintély, annál nagyobb erő a magunk kívánságainak, a magunk, az erdélyi zsidók jogos érdekeinek támogatásában.

Ez a sékel „külpolitikája“. De van a sékelnek sulyos jelentősége „belpolitikája“ is. Nagyrománia, de főleg Erdély, nemzetiségi földterület. Minden itt élő nemzetiség, csak olyan arányban tud boldogulni jelenben és jövőben egyaránt, amilyen arányban erőt tud felmutatni a maga megszervezettségében. Meg vannak rá az élő példák, a keserves tanulságok. A szászok iskoláit nem csukatta be az államhatalom, a szászok bodegáit, trafikjait és pálinkaméréseit nem vették el a hatóságok, a szászok gyerekeit nem kényszerítik, hogy iskolákban megtagadják szüleik hitét és mindez, a mi zsidó tömegeinkkel megesett. Egyéb zaklatásokról nem is kívánunk megemlékezni. És mindez nem azért történt így, mert a szászok talán többen

vannak vagy nagyobb kulturájuk, mint mi zsidók. Sem az egyik, sem másik. De a szász kisebbség, egyetlen, öntudatos, szervezett tömeg és szervezett tömegekkel számolnia kell a mindenkori kormányoknak. Am az erdélyi zsidóság megszervezettségének egyetlen lehetősége és dokumentuma: a sékel.

Ha majd nem lesz olyan erdélyi zsidó, aki a maga sékelével hozzá ne járuljon a zsidó nép országos akaratomegnyilvánulásához, ha a mi vezetőink teljes önérettel tudnak majd rámutatni, hogy Erdély összes zsidósága egyetlen táborban: a sékelfizetők táborában van megszervezve, akkor ez olyan erőmegnyilvánulás lesz a mindenkori államhatalommal szemben,

amellyel a kormánykörök szívesen fognak számítani, mert tudni fogják, hogy az ilyen hatalmas, megszervezett tömegek ellenállása sulyos, de támogatása hasznos és kívánatos.

Házról házra és ajtóról ajtóra tehát a sékeltömbökkel! És mondjátok így: Zsidók! Palesztina a ti egyéni, anyagi, megélhetési érdeketek. A sékel ad jogot rá nektek. És mondjátok ezt: Zsidók! Az évszázados keserűségekkel már csordultig a pohár. Segíteni kell magatokon, de csak a sékel ad erőt rá nektek! És házról házra és ajtóról ajtóra járjanak ifjak és vének, nők és férfiak és ajtóról ajtóra és szálljon a figyelmeztetés, a felhívás: zsidók, szolgáltassátok be a sékelt!

Ludendorff, a korcs Napoleon

Irta David Lloyd George

Alábbi cikk az amerikai „United Press Association“ útján került a világsajtóba.

A német elnökválasztás teljes programszerűséggel zajlott le. Egyetlen jelölt sem szerezte meg az abszolút többséget és a döntést csak az április 26-i második választás fogja meghozni. A most következő három hét alatt mindenféle tárgyalások fognak lezajlani az egyes pártok között ezzel a céllal, hogy a jobboldaliak a jobboldal, a baloldaliak pedig a baloldal erejét koncentrálják és a végleges jelölést megejtsek.

Mi a jelentősége azonban az első választás adatainak? Mindenekelőtt a világbéke szempontjából igen öröndetes eredményt jelentenek. Világosan mutatják, hogy a német nép nem hajlandó a kormány rudját a radikálisok kezére átjuttatni, akik a végzetes végletekbe akarják hajtani az országot. A Ruhr megszállás izgalmas napjai óta a kommunisták elvesztették híveik javarészét, a német fascisták pedig mintha egészen eltűntek volna a föld színéről. Nem fontos az, vajjon a Dawes-javaslat sok vagy kevés pénzt szivattyúz ki Németországból, annyi azonban bizonyos, hogy a felzárkóztatott lelkek megbékéléséhez járultak hozzá. A brom-pasztillákhoz volt hasonlatos a hatása. A adagolása előtti aggodalmas napokban az erőszak pártjai diadalmaskodtak. A kommunizmus a szavazatok millióit szerezte meg, a fascizmus pedig valódi hatalmat jelentett Délnémetországban. Ma a kommunizmus millió és millió párttagot veszített, a fascizmus pedig valósággal összeomlott. A német nép tehát nem hagyja magára oktrojálni azt az akaratot, amely a társadalmi rendet, a köztársasági alkotmányt, avagy a versaillesi szerződést fel akarja borítani. Ez a valódi jelentősége a választás zavaros adatainak. Dawes tábornoknak és munkatársainak sikerült megszélesíteni azt az izzó kitörést, amelyet Poincaré expedíciója robbantott ki.

A választás legjelentőségesebb személyi eredménye az, hogy a választók nagy tömege teljesen a háttérbe szorította Ludendorff tábornokot. Az összes jelöltek közül ő volt az, akinek a neve valóban mindenütt és általánosan ismert volt. Dr. Marx nevét csak azok ismerik, akik figyelemmel kísérik a német politikát és akik jól küismerik magukat Németország kaleidoszkopszerű kancellár és miniszter válságaiban. A többi jelöltekről pedig Németországon kívül igazán senki sem tudott semmit. Csak berlini tudósítóinknak köszönhetjük azt a keveset, amit most azokról az emberekről, akikre a szavazatok ezrei estek, megtudtunk.

De Ludendorff a legnagyobb háborúnak egyik legnagyobb katonája volt. Ő volt a modern tábornok, aki telefonján keresztül döntötte el az ütközeteket és akinek nem a kard, vagy a revolver volt a fegyvere, hanem a ceruza. Nem egy magas csucson volt a tábora, — mint a régi időkben — ahonnan az egész csatamezőt be lehetett látni, hanem egy irodai szék, előtte asztal, amelyen térképek voltak kiterítve. Napjainkban a legvéresebb csataterén sem látható az ellenség és a kilométerek kevesebbet jelentenek, mint Austerlitz napjaiban

a méterek. Ludendorff különösen értett a háborúnak ehhez a fajtájához. Matematikai koponyája volt amely alaposan és ügyességgel oldotta meg a problémákat. Még a fantázia magasabbrendű adottsága sem hiányzott belőle egészen, bárha stratégiájában nem nyilvánult meg színes fantázia. Rögön csődöt mondott és kihullott a ceruzája a kezéből, mihelyest valami egészen váratlan fordulat elé jutott. Ezért tudta ő megverni a nagy francia improvizátor Foch tábornokot. Mégis Ludendorff nagy tábornok volt abban a háborúban, amelynek igen sok hőse, de csak igen kevés valódi vezére volt.

A politikában azonban egyszerűen csak egy komikus figura. Nincsen neveségeiből cirkusz, mint ha egy katona azt képzeli be, hogy született politikus és ezzel a komikummal legfeljebb csak az hasonlítható össze, hogy egy politikus született tábornoknak hiszi magát. Voltak zsenik, mint Napoleon, Caesar, Cronwell és Washington, akik mind a két területen eredményt tudtak elérni. Ludendorff akármilyen nagy katona is volt, mégsem sorozható be az említettek közé. Wellington tudvalegőleg a Westminsterben elvesztette azt a híret, ami Waterlooán osztályrésztül jutott és Thiers a katonai problémák oktalan belekeverésével eljátszotta nagyrészt annak a respektusnak, amit mint politikus szerzett meg. Ludendorff nem Caesar és ha okos, akkor végre is távol fogja tartani magát a politikától. A nemzet majd újra odahelyezi őt a háborus múzeum diszhelyére, ahonnan jobb lett volna, ha soha le nem szállt volna. Így csak azt sikerült bebiztosítani, hogy a német népnek egyáltalában nincsen szándéka a fegyverekre apellálni.

Mindezek ellenére hiba volna feltételezni, hogy a választás adatai teljesen mentesek minden nyugtalanító szimptomától. Igaz az, hogy a köztársaságot nem fenyegeti közvetlen veszély. Még Jares, a reakciós vezér is kötelezte magát arra, hogy nem fogja az alkotmányt megdönteni. Nincs olyan trónaspiráns Németországban, aki általános lelkesedést tudna kelteni a tömegek között. Amikor a forradalom kitört, a koronás fejek nem mutattak valami nagy bátorságot és értelmet. A legtöbbben külföldre szöktek, sőt nem vagyok benne biztos, hogy nem-e szöktek meg mindnyájan, kivéve Szászország vidám királyát, aki tulságosan könnyelműen fogta fel helyzetét. Monarchák, akik, amikor a szerencsétlenség összezsúpol a fejük fölött, Mercedes-kocsiba ülnek és elszáguuldanak a veszély elől, nem olyan fából vannak faragva, akik vissza tudják szerezni örökségüket. A köztársaság tehát szilárdan áll, bármilyen legyen is a második választás eredménye.

A választás bizonyos szempontból jó jel a békét illetően is, bár nem döntő a jelentősége. A legújabb tapasztalatok azt igazolják, hogy ha egy köztársaság nem is szánja el magát olyan hamar a háborúra, mint a monarchia, mégis nem hárítja el magától egészen a háború gondolatát akkor, ha elvesztett területek visszaszerzéséről van szó. Az igazi harc most nem az alkotmányért, hanem a zászlókért folyik. A német nép hangulata nem megszokott királyai, hanem a régi birodalmi zászló mellett vall színt. A fekete-fehér-piros a háborus

J-
T.

Pari-
nek egy
hónap
rgyat
k ellen-

aphatók

szling-
llárokat
mulja.

esillir- és bronz-
ra.

csak

sört

-sört

16

sa cégnél
kácsy-u.) 28

jdonságok

naáruháza
rii No 14.

Kornholz, Arad

zállit

erképviselő

gyár
ait

de chine,
batlasz 180
vetek, Fan-
sti, Str.
44.

Rador 2684

gyár
ait

de chine,
batlasz 180
vetek, Fan-
sti, Str.
44.

Rador 2684

gyár
ait

Németország régi szellemét reprezentálja. A fekete-piros-arany a szelidebb érzéseket, a mindent-áron való békét szimbolizálja. Jarres, Held és Ludendorff Németországnak azt a zászlóját lobogtatják, amelyet a háborúelőtti időből ismerünk, annak a Németországnak zászlóját, amely mámoros volt nagyszerű eredményeitől. A többi pártok azonban a csatavesztett Németország színeit tartják magukat. Az egyik tábor körülbelül tizenkétmillió szavazatot kapott, a másik, ha a kommunistákat nem számítjuk, tizenötmilliót gyűjtött össze. Hárommillió szavazattöbbséget jelent ez, az új és békés Németország előhírnökét.

Max Reinhardtot Amerikába hívják

Zsidó művész szervezi meg az első amerikai nemzeti színházat

(Berlin, április 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Egyesült-Államokban tudvalevőleg nincsenek, mint Európában, állandó színházi vállalkozások. Aki az előadásokat vállalja, rendszerint nem tulajdonosa a színháznak, hanem bérlője, aki az általa megvásárolt darabot a lehetőséghez képest a legjobban kiaknázza. Innen van, hogy az amerikai színházokról hiányzik az együttesnek művészi fogalma és hiányzik az együttes játéktípus.

Egyedül a Metropolitan Opera bír állandó jelleggel. Hogy ezt a tarthatatlan állapotot megszüntessék, Amerika legjobb színészei egy társaságban egyesültek, amely feladatul tűzte ki egy olyan színházi vállalkozás létesítését, amely európai mintára van megszervezve, ahol a színészeket évről-évre szerződtetik. Harminckét tagja van a társulatnak és ezek most Max Reinhardt professzorhoz, a világhírű színházgatóhoz megkeresést intéztek, hogy 1925 őszétől kezdve minden évben néhány hónapot töltsön Amerikában és itt a társulatnál klasszikus és modern darabokat rendezzen.

Reinhardt a meghívásnak valószínűleg eleget fog tenni. Most már arról van szó, hogy ez a társulat magyát képezze majd az amerikai nemzeti színháznak, amelyet különösképpen németországi zsidó ember fog megszervezni. Az amerikai színészövetség elnöke, John Emerson májusban Európába érkezik, hogy Reinhardtal tárgyaljon és megállapítsa a következő téli szezon programját.

Nagy Imre grafikai kiállítása az újságíró-klubban

A szokványos kereteken jóval tulemelkedő, izig-véig eredeti művészember pompás grafikai alkotásainak adott helyet a kisebbségi újságíróklub egyik terme. Nagy Imre egy kis erdélyi faluban, Zsögödön készített tusrájait hozta be Kolozsvárra kiállítani, melyekkel művészkörökben nagy, megérdemelt feltűnést keltett.

Nagy Imrét nemcsak fölényes technikai tudása avatja nagy művésszé, hanem megfigyeléseinek szinte boszorkányos precizitása, stílusának gazdagsága, kifejezőerejének lendülete, mely az emberi lét legrejtettebb mozzanatait is a művészt felfedező lázával és igazságával rögzíti meg.

Ha tekintetbe vesszük azt, hogy az emberi arc karakterét a színekkel dolgozó festőművészek közül is csak a legjobbak tudják kiegyensúlyozni, akkor Nagy Imrét igazán csodálnunk kell, mert a tusráj szerény eszközeivel nemcsak a karakter jellegzetességét adja vissza, hanem a karakter mögött meghúzódó lelket is. Fantáziája is meglepő. Kompozícióit a fantázia és a tudás nagyszerű harmóniája jellemzi. „Forgószél” című képén látjuk ezt legjobban bizonyítva. Akttanulmányain a megfigyelés élessége, a jellegzetes vonalak tiszta, zavarmentes finomsága a művész férfias lirizmusával elegyedik.

Van egy korcsmajelenete, melynek homályos háttéréből szinte rembrandti erővel, a mozgásnak csodálatos elevenségével és realitásával bontakoznak ki a megfigyelés konvulzív tűzéval megrajzolt alakok.

Gyönyörű szép „Pán és nymfa” című rajza. Osváth Kálmán és Giszkalay-tanulmánya csaknem realisabb és sokatmondóbb, mintha az élő

arcokat tanulmányoznánk. Nagy Imre különösen a falusi élet alakjait rögzíti nagy szeretettel a rajzlapra. Ez is arra vall, hogy az élet hamisítatlan megnyilvánulási formái érdeklik legjobban. Ösereje a természet fény- és árnyjátékainak megfigyelésével tud legbensőségebben összeolvasni. Ezeket a tájképeken több a szín, mintha festékekkel volnának megfestve.

Kettészakadt a magyar szociáldemokrata-párt

Magyarországi Szocialista Munkáspárt címen új munkáspárt alakult

(Budapest, április 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Emlékeztet, hogy a Bethlen-féle paktum ügyében, melyet a magyarországi szocialista párt vezetőségével kötött a párt vezetősége két hónappal ezelőtt a II. internacionálé döntését kérte ki. A londoni internacionálé megbízottjai meg is érkeztek Bécsbe, ahol azt a határozatot hozták, hogy a magyarországi szocialista párt nehéz helyzetében nem kerülhet el a Bethlen-nel való paktum megkötését.

Már a bécsi tárgyalások alkalmával bebizonyosodott, hogy a magyarországi szociáldemo-

krata párt kebelén belül éles ellentétek vannak. A párt emigrációban levő vezetői és a párt hazai ellenzéke élesen elítélték a jelenlegi vezetőség opportunist, megalkuvó politikáját. A válság a bécsi összejövetel alkalmával csak látszólag simult el, míg most — mint Budapest-ről jelentik — végleges szakadásra vezetett.

A fővárosi választásokkal kapcsolatban, mint várható volt, a szakadás végleg megtörtént, amennyiben a már régen elégedetlenkedő Vághy-féle csoport Magyarországi Szocialista Munkáspárt címen új pártot alapított.

Mit látott Masaryk Angliában a háború alatt

— A Masaryk memoárok folytatása —

Az Uj Kelet már több ízben közölt részleteket Masaryk G. Tamásnak, a csehszlovák köztársaság elnökének most megjelenő emlékirataiból. Az alábbiakban Masaryk azt írja le, mit látott a háború alatt Angliában.

A háború alatt sűrűn változtattam székhelyemet Páris és London között. Egyik nap angolokkal, másnap már franciákkal érintkeztem. Ez a gyakori helyváltoztatás alkalmat adott nekem arra, hogy összehasonlítsam a franciák és az angolok között. Elsősorban a tudományon és az irodalmon keresztül vizsgáltam őket és azt állapítottam meg, hogy a franciákat katolizmusok, az angolokat protestantizmusok jellemzi a legjobban és legtöbb sajátosságuk erre az adottságukra vezethető vissza. A dekadens elem, amely a franciákat annyira karakterizálja, az angolokban egyáltalában nincsen meg. Azt sem lehet vizsgálni, hogy az angolok kétszínűek és álszemérmesek. Az angoloknál egy egészséges, észszerű világszemlélet alakul ki és nincsen meg náluk a lélek és test között dúló küzdelem, amely a franciáknál még ma is tulteng. Az egyetlen angol író, akit dekadensnek lehet nevezni: Lawrence, de ő is azért ilyen, mert Freudot olvassa.

Angol íróknak

Irodalmi megfigyeléseim során örömmel tapasztaltam, hogy az angoloknak van a legtöbb és legerősebb tehetségű írójuk. Már régebből ismertem Humphry-Ward asszonyt, Quida naiv regényeit is olvastam, a háború alatt azonban egész sereg új íróval ismerkedtem meg. Ezek: Reeves, Ethel Sidgwick, Kaye Smith, May Sinclair, Richardsohn. Ez azt bizonyítja, hogy a nők rohamos előretörést tettek a közélet terén. Kiszabadultak a konyhából és a hálószobákból és lefoglalták azokat a pozíciókat, amelyeket addig a férfiak tartottak fenn maguknak. A nő több jogot kapott, de több felelősséget is vállalt. Ennek következményeképpen jelentkezett azután egy öngyilkossági periódus, amelynek folyamán számos asszony dobta el magától, munkával való túlterheltség és közéleti skrupulózítások miatt az életet.

London a leggazdagabb város

Az angol kultúrát a leghaladottabbnak és a legemberségesebbnek tartom. Az angolszász nemzet alkotta meg legtisztábban a humanitás fogalmát és alkalmazta azt a gyakorlatban is. A hadseregben is meg lehetett ezt figyelni. Az angol katona jobb belátásban részesült, mint a többi hadseregek katonája, a szanitécintézmény náluk volt a legfejlettebb, a sajtó pedig teljes szabadsággal irhatott, ha valahol valami hibát vett észre.

Vajjon összefügg-e ez Anglia gazdaságával? Bizonyosan. A világ egyik városa sem olyan

gazdag, mint London. Keresztül kasul bolyongtam ezt a várost, majdnem minden nagyobb házcsoporthoz klinikák vannak, az összes házak előtt kert zöldel, mindenütt ragyogó bronzkerítések láthatók, a tisztaság pedig olyan elemi tulajdonsága az angoloknak, hogy nem is kell külön hangsúlyozni.

Kinematografizmus

Nagyon sok mozgószínházat látogattam meg. Leginkább háborús filmeket játszottak, de nem olyanokat, mint Párisban, ahol mindenféle szentimentális történeteket vetítettek vászonra, hanem magát a háborút mutatták be itt úgy, ahogy a valóságban végbement, minden ördögi technikájával és diplomáciai kotyvasztásával. Emlékszem, csupán egyszer adódott elő egy romantikus jelenet, akkor, amidőn a belga király arcképe jelent meg a nézők előtt. Rendkívül megtapsolták, talán jobban, mint Joffret és Focht. Az angol nép talán még ma is azt hiszi, hogy Anglia és Amerika a belga nép megmentésére sietett a háborúba.

Általában az irodalom is nagy adag kinematografizmust tartalmaz. Hardy, Meredith csaknem kizárólag filmszöveget írnak. De a jobb írók is szívesen dolgoznak fel bonyolult, detektív-szerű történeteket. Mialatt a németek, az oroszokhoz hasonlóan, a lélek elemzésébe mélyedtek és az összes beteges emberi tulajdonságokat felhánytorgatták és kitergették, az angolok felállították a „mechanikai rébusz” elvét az irodalomban. Még Freud pszichoanalízisének sem sikerült elrontania ezt a józan egyszerűséget. Csúpan Lawrence mutat Freudi nyomokat.

Hogy milyen nagyszerű könnyebbséget hozott át Középeurópába is ez az egészséges angol szellem, az érezhető volt akkor, amidőn 1916-ban az angol szárazföldi hadsereg megjelent a nyugati hadszíntéren. Attól a pillanattól kezdve az antant erőre kapott és a központi hatalmak fölé került. Láttam, amikor kakiruhás brit katonák vonultak a Rajna fele és amidőn ezekhez még am ritka és kanadaiak is csatlakoztak. A bizonytalanság és kételkedés, amely addig Calais-tól Ve dunig rémitette az embereket, egy csapással megszűnt és helyükbe szilárdság és kitartás lépett.

SUCHARD
CSOKOLADÉ
HÁZTARTÁSRA ÉS NYERS EVÉSRE

A jeruzsálemi avatás

Tegnap számomra egy maros vasárnap impozáns kezelt meg a jeruzsálemi avatásról. Marosvásárhely részleteiről a közzétett 11 órakor megtelt ünneplő hangzása után a város elnöke jelezte a célját. Ez az avatás tulajdonát képez és vállalkozás a város sítés tekintetében hiszen hálás hősi dicsőséges uralkodó multban milyen világ zsidóságának hivatalosan is Románia is aláírta a zsidóság honának nyilván

A Má-tóvu előzőbbi léptét a gét fejtegette, a áldatlan világhá egyik legjellemzőt sok helyen nősen az egyetemes dősök működése diteneik. Pedig a igazabb fokmérő lesének. Ahol a senkit sem érj szünet, ott elb és egyenlőség. A kalmat adni a z szellemi képessé a szunnyadó zsi sére és értékesi

A zsidóság teljesedésbe meg félezer év előtt végén szilárdan nak hegye és mondják: Jertel zához, hogy tan és járjunk az ő ki a tan és az böl. Már megv

A kántor z kolaszéki elnök az Erdélyi Zsidó portja, Izsák El csoportja, dr. B bizottság, valan ter Izidor az L ver Rudolf a Deutsch Béla a zata nevében beszédüket. Az szónokait, hogy ják el szívük dr. Engelberg ben emelte ki héber egyetem Barisszia—Aviv lomra irt „Scop A közönség az tetett szeretete

Az Uleni a Himnuszal ér Este a „Tra tékes bankett rán Várhely viselve volt. Először dr. dett szólásra és rá arra a kultú gazdasági, ipari kezdet kezdetén egyetem, egy t ünneplhetjük.

Bürger Albe téről a régi dics gettószenvedések építésről s a hé meg kell marad

Április 1-től május 1-ig országos sékelakció

A jeruzsálemi héber egyetem avatásának ünnepe Marosvásárhelyen

Tegnap számunkban röviden jelentettük, hogy a marosvásárhelyi izraelita hitközség vasárnap impozáns ünnepek keretében emlékezett meg a jeruzsálemi egyetem megnyitására. Marosvásárhelyi levelezőnk az ünnepség részleteiről a következőket közli: Vasárnap délután 11 órakor a nagy templom zsufolásig megtelt ünneplő közönséggel. A Hatikva elhangzása után Bretter Vilmos a hitközség új elnöke jelezte néhány tömör szóban az ünnepély célját. Ez az egyetem a világ zsidóságának tulajdonát képezi, mi is részt igényelünk belőle és vállaljuk a ránk eső részt a kötelességteljesítés tekintetében is. Tehetjük ezt emelt fővel, hiszen hálás hódolattal mutathatunk rá, hogy dicsőséges uralkodó felséges királyunk a közel-múltban milyen kitüntető módon fogadta a világ zsidóságának egyik vezérét és a kormány hivatalosan is hangsúlyozta, hogy hazánk, Románia is aláírta az okmányt, mely Palesztinát a zsidóság nemzetközileg biztosított otthonának nyitvanítja.

A főbb beszédek

A Má-tóvu elnéklése után dr. Lövy Ferenc főbbi lépett a szövegre, ki a nap jelentőségét fejtegette, a következőket emelte ki: „Az áldatlan világháború kulturális visszaesésének egyik legjellemzőbb körülménye, hogy a zsidóságot sok helyen kiszorítják az iskolákból, különösen az egyetemekről és a zsidó tanárok, tudósok működése elé egyre több akadályt gördítenek. Pedig a zsidóság még mindig a legigazabb fokmérője a jog és igazság érvényesülésének. Ahol a zsidóságot nem bántják, ott senkit sem ér jogtalanság és ahol a zsidóság szenved, ott elborítja arcát a jog, az igazság és egyenlőség. Az új főiskola hivatva lesz alkalmat adni a zsidó tanulóknak és tanároknak szellemi képességük zavartalan kifejtésére és a szunnyadó zsidó szellemi energia kitermelésére és értékesítésére.

A zsidóság hiszi, vallja, várja, hogy egészen teljesebbé megy, amit Ezsásjás próféta harmadfélezer év előtt mondott: „Es léssen a napok végén szilárdan fog állani az Örökkévaló házána hegye és sereglenek hozzá a népek és mondják: Jertek, menjünk az Örökkévaló házához, hogy tanítson bennünket az ő utjaira és járjunk az ő ösvényén, mert Cionból indul ki a tan és az Örökkévaló igéje Jeruzsálemből.“ Már megvalósult ezen prófécia.

A kántor szoltáreke után Engel Oscar iskolaszéki elnök az iskolaszék, dr. Schwarz Jenő az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség helyi csoportja, Izsák Elemér a Keren Hajjeszód helyi csoportja, dr. Erdélyi Emil a Palesztina helyi bizottság, valamint a Keren Kajemeth, Friedler Izidor az Izraelita Ort. Nőegylet, dr. Bretter Rudolf a „Deborah“ Kulturőgyelet és Deutsch Béla a Zsidó Árvagonozó helyi tagozata nevében mondták el üdvözlő hódolatu beszédüket. Azután az ifjúság vonultatta fel szónokait, hogy ok is hódoló szóarádattal mondják el szívük örömét. A cserkészek nevében dr. Engelberg Dezső költői lendületű beszédében emelte ki az ifjúság szerepét s háláját a héber egyetem iránt, majd Hirsch Simon a Barisszia—Aviva nevében szavalt el ez alkalomra írt „Scopus hegyén“ című hódoló versét. A közönség az ifjúság szónokait megkülönböztetett szeretettel halgatta.

Az Uleni akkordja után a román királyi Himnusszal ért véget a hálaadó istentisztelet. Este a „Transylvánia“ éttermében 150 terítéses bankett követte az ünnepséget. A vacsorán Vásárhely zsidóságának minden rétege képviselve volt.

Először dr. Lövy Ferenc főbbi emelkedett szólásra és tartalmas beszédében mutatott rá arra a kulturvonásra, hogy ime Palesztina gazdasági, ipari, kereskedelmi helyzete még a kezdet kezdetén van és mi már egy héber egyetem, egy tudományos főiskola felavatását ünnepelhetjük.

Bürger Albert beszéde

Bürger Albert beszélt ezután a zsidóság helyzetéről a régi dicső államban. Beszélt a kétezeréves gettószenvedésekről és végül az új gyönyörű államépítésről s a héber egyetemről. Hangsúlyozta, hogy meg kell maradnunk, ki kell tartanunk a zsidóság

m ellett, harcolni kell érte pénzzel, szívvel, zsidó akaráttal, zsidó együttérzéssel, pártáryalati küönbség nélkül, egységes tömeggé egybeforva. A zsidó egyetértésre, a zsidó megértésre ürti poharát. A közönség hosszasán éltette Bürger Albertet és örömmel fogadta őszinte megnyilatkozását.

A többi szónok is emelkedett hangon jellemzi az egyetem történeti jelentőségét. Az ifjúság szónoka, Tihanyi Dezső beszédére Bürger Albert is

Véres tüntetések Olaszországban

Róma, április 7. Több olasz városban nagyobb ellenzéki tüntetések zajlottak le a sajtó elnyomása miatt. Főleg Rómában, Nápolyban és Milanóban voltak rendkívül zajosak ezek a tüntetések. Rómában az ellenzékiek gyűlést tartottak, majd a gyűlés befejezése után kivonultak az utcára, ahol szembetalálkozott egy fascista csoporttal. A két csoport között szóváltás keletkezett, amiből összetűzés támadt, úgy, hogy mindkét részről többen megsebesültek. A kormány intézkedésére mindazokat a lapokat, amelyek a gyűlés lefolyásáról és verekedéséről részleteket közöltek, a rendőrség elkobozta.

Chamberlain szerint

a békeszerződéseket még ez évben módosítani kell

Az angol külügyminiszter szenzációs birminghami beszéde

(London, április 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Chamberlain angol külügyminiszter Birminghamban újra nagyjelentőségű beszédet mondott. Beszédében rámutatott arra, hogy bár már hat éve aláírták a békeszerződéseket, mindenki láthatja, hogy még most sincsen béke.

— Félelem lebeg Európán — mondotta — annak a tudatnak félelme, hogy ma vagy holnap, szóval belátható időn belül újra háború tör ki, ha nem sikerül a mostani gondolkodást megváltoztatni, az aggodalmakat eloszlatni és a bizalmat, biztonságot megteremteni.

— A békeszerződések — folytatta beszédét

Chamberlain — megoldatlanul hagytak bizonyos kérdéseket, amelyekben egy nép sem hajlandó magát választott bíróság döntésének alávetni. Beszéde végén a következő nagyjelentőségű szavakat mondotta Chamberlain:

— Angliának azon kell fáradoznia, hogy befolyását latbavetve, tegnapi ellenségeit belevonja egy olyan közös paktumba, melynek alapján bizalmat kívánhatunk tőlük, ha már a békeszerződéseket módosítani kell! Mert a békeszerződéseket még ez évben módosítani kell, mert ezt maguk a békeszerződés aláírói is ma már kívánatosnak tartják.

Interpelláció a kamarában

Averescunak a „Világban“ megjelent cikke miatt

Háromévi nyugdíjsegélyt kapnak a tuberkulotikus tisztviselők

(Bucuresti-Bukarest, április 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara mai ülésén napirend előtt Lascu nemzetipárti képviselő interpellált a budapesti „Világ“-ban nemrégiben megjelent interjú ügyében. Lascu képviselő felszólította a kormányt, hogy adjon ki cáfolatot Averescu kijelentéseivel szemben, mert azok kompromitálják az ország belpolitikai életét.

Ezután Joanitzescu parasztpárti képviselő interpellálta meg Marzescu és Tancred Constantinescu minisztereket, hogy nem-e tartják szükségesnek az üzletbárszerződések meghosszabbítását.

A napirend során a kamara megszavazta a megyei közigazgatásról szóló törvényt, majd a CFR. autonomiájáról szóló törvény tárgyalására

tértek át. Ennek során Madgearu képviselő szólalt fel, aki helyesnek tartja a CFR. autonomiáját, azonban kifogásolja a javaslatot, mely igen laza ellenőrzést szab meg. Kétszer havonta parlamenti ellenőrzést kíván.

A szenátus mai ülésén napirend előtt Francu szenátor kérdést intézett Bratianu Vintilához, hogy miért nem fizetik ki a nagyküllővármegyei tanárok illetményét. A pénzügyminiszter kijelentette, hogy nincs erről tudomása és meg fogja tenni a szükséges intézkedéseket.

A nyugdíjtörvény tárgyalása során a 26-ik paragrafust Hasnas szenátor indítványára azzal a függeléssel fogadták el, hogy a tuberkulotikus tisztviselők, szolgálati évükre való tekintet nélkül, háromévi nyugdíjsegélyben részesüljenek.

Miért nem cáfol a londoni román követség

Hogyan hiúsult meg egy nagy ipari vállalat angliai üzlete

(Bucuresti-Bukarest, április 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Cuvantul“ című bukaresti napilap mai száma vezető helyen „Londoni urainkat hidegen hagyják azok a hírek, hogy Romániában háború van“ címmel feltűnést keltő cikket közöl, amelynek állításai, ha tényleg megfelelnek a valóságnak, szomorú fényt vetnek a londoni román követség személyzetére, amely nem gondoskodik arról, hogy gátat vessenek a Romániáról terjesztett rémhírek kolportálásának.

A „Cuvantul“ szerint I. ur (teljes nevét a lap nem közli) Londonban járt, hogy egy igen fontos romániai iparvállalat részére angol tőkét szerezzen. A tárgyalások legbiztosabb formában haladtak, amikor egy napon az angol pénzcsoport feje igen hívősen fogadta I. urat és sajnálkozó hangon jelentette ki, hogy az üzlet nem jöhet létre.

— Hiszen önöknél háború van, — mondotta az álmélkodó kereskedőnek — az oroszok börtörték, a román csapatok pedig visszavonultak.

— De kérem, ez képtelenség, — mondotta I. ur — hiszen ma kaptam sürgönyt Bukarestből.

A bankdirektor erre szó nélkül I. ur szemé elé tartotta a londoni nagy napilapok három számát. I. ur megütődve olvasta:

... Számos orosz hadosztályt koncentráltak a Dnyeszter mellett. (I. szám.)

... A bolsevik csapatok megtámadták Romániát és sikerült nekik a Dnyeszter több pontján átkelni. (II. szám.)

... A bolsevikiek előnyomulnak Besarábiában, a román csapatok visszavonulóban vannak. Zavargások várhatók... (III. szám.)

I. ur elkérte az újságokat, autóba tilt és a román követségre hajtatott. Titulescu történetesen nem volt Londonban és a helyettes követ fogadta I. urat.

I. ur megmutatta a lapokat és kérte a helyettes követet, hogy azonnal adjon közre cáfolatot.

— Minek az, — felelte a helyettes követ — hiszen néhány nap múlva ugyanis rá fognak jönni, hogy nem igaz az egészről egy szó sem.

— De kérem nekem fontos üzleteim hiúsultnak meg emiatt — replikázott I. ur.

— Mondom önnek, hogy egy hét múlva ugyanis kiderül, hogy áhír volt az egész — különben is az ilyen ratifikáció pénzbe kerül és nekünk nincsen erre alapunk.

Hiábavaló volt I. urnak az az ajánlata is, hogy ő készséggel viseli a költségeket, a követség helyettes vezetője nem tágitott, a cáfolat nem jelent meg és a romániai iparvállalat elcsesett az angol tőkével...

Felebbezés az Istenhez

(Cluj-Kolozsvár, április 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) A törvényszék 112-es számú szobájában ma nem volt különösebb érdekességi per. Először egy töpörödött piaci kofának az ügyét tárgyalta a tanács, akinek sátrából annak idején egy pakli Piatnik-kártyát lopott el tojáskereskedő barátja. A lopás természetesen egy igen súlyos casus bellit képviselt, mert hiszen kofaasszonyunk, ha rosszul ment az üzlet, ezzel rakta ki magának a „szerencsét a házhöz“. A tanácselnök előtt nagy garral adta elő panaszát, minimum öt évi fegyházat kért társnője fejére, aki profán kezekkel ily módon fosztotta meg öt egyetlen boldogulási lehetőségétől. A bíróság az ötévi fegyház helyett súlyos dorgálásban részesítette a Piatnik-kártyák eltüntetőjét, ezenfelül még azt is megígérte a pergőszáju felperesnek, hogy ha lesz hasonló panasz, hát csak szóljon a bíróságnak, mert abban az esetben, az illető örvendhet, ha életfogytiglani fegyházat kap.

Ezután juhsgu parasztek állottak a tanácselnök elé, az oldalukat zsiros marhatarisznya verte, hatalmas bakancsaik rémesen recsegték, amint ide-oda topogva emondották nagy panaszukat. Juhásztorok voltak mindannyian, kinn a havason őrizték az uraság rájuk bízott jubait. Vasárnaponként lejártak a völgyben fekvő faluba, hogy egy-egy csüddögölőt eljárassanak a kemény deréku parasztemenyecskekkel. A lányoknak ugylátszik tetszett az ő hatalmas termetük, mert sok szép barna szem kacintgatott feléjük, ha ünnepnapon magukra buzták a hófehér abaharisnyát. Hát ezt bizony lelkére vette egy falusi legény és hogy rajtuk megbosszulja magát, éjszaka kilopózott a turmához s két juhnak levágta mind a két fülét, hadd teremtsen össze őket gazdájuk. A bűnös legény megriadva ült a vádlatok padján, mert legalább is azt hitte, hogy most az ő fülét fogják lenyisszteni. Két heti fegyházat kapott. Azonkívül meg kellett fizesse a két juh árát, aminek fejében természetesen övé lett a két fületlen jószág.

A vádlottak padjára a szuronyos ör végül egy rabruhás férfit kísért. Az emberszem megszokta, hogy a szürke darócronyok között borotvált, desperált tekintetű arcot lásson. A cellák pókhálói között a rab nem ér rá arra, hogy fizikai kinézése felől gondolkozhassék. Állandóan a per menete tartja tartja kifeszítve lelke hurjait, amelyeken fekete kézzel játszik a sivar éjszaka. A rabokat néha dolgozni vizik: fát vágni, vagy utcát, tereket seperni. Bárki is észrevehette, hogy néha egy-egy rab megáll. Nem fáradságból, azért sem, hogy amerikai akarna, megáll, mert megrohanták a cella állandó vendégei: a gondolatok, a tételődések, melyeknek ezer karma véres nyomokat hagy a lelken.

A mi rabunk, akit az előbb említettünk, feltűnően vidám ember benyomását tette. Kövérkés arca hófehérre volt borotvált, haját gondosan kente meg brillantinnal, szeméből bizalom és törhetetlen energia sugárzott ki. A gummilabda-emberek közé tartozhatott, akiket a sors hiába vet egyik szélsőségből a másik szélsőségre, mert sohasem vesznek el egyensúlyukat.

Az elnök ránézett és megszólalt:

— Kules Béla magát azért idéztetem be, hogy felolvassam a kuria megérkezett végzését. Maga többszörös lopás bűntettével volt vádolva. Ezért a törvényszék kétévi börtönrre ítélte. Felebbezés folytán a Táblához került, ottan is helyben hagyták az ítéletet. Maga ekkor felfolyamodott a Kuriához. A Kuria mostan döntött.

Az elnök kis szünetet tart. A rabnak arcán öröm villan keresztül. Látszik rajta, hogy feltétlenül bizik a kuria humánus bíróságán s fogadást merne tenni, hogy ezt a két évi börtönt kéthónapi fegyházra szállították le. Mert az nem lehetséges, hogy ő, Kules Béla, két évig üljön penészes börtönben. Az elnök folytatja:

— Ma érkezett le az ítélet. Eszerint a kuria helybenhagyta a két évi börtönt.

Kules Béla kissé hátra tántorodik. Arca szürke lesz a meglepetéstől. Csak azt nem mondja, hogy „hát ez igazán nem szép a kuriától.“ Kicsit hebeg:

— Két... évi... börtön... aztán hirtelen ruganyos lesz: — Méltóságos elnök ur, megfelebbezem!

A bírák mosolyognak:

— Hová?

— Vádlott gondolkozva vakarja a fejét:

— Hát már sehová sem lehet felebbezni?

— Legfeljebb az Istenhez — mondja egyik bíró.

A vádlott gömbölyű kis arca elkomolyodik. Szinte fölényesen beszél:

— Hát higgye meg nagyságos bíró ur, hogy ha lehetne felebbezni az istenhez, hát ottan olyan tisztára mosnám magamat, mint a ma született gyermek.

Mélyen meghajolt s gögösen lépkedett végig a

Egyezmény jött létre Románia és Németország között

(Bucuresti-Bukarest, április 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap számunkban hirt adtunk arról, hogy a román-német konfliktus ügyében igen fontos fordulat állott be azzal, hogy Freitag bukaresti német követ személyes érintkezést keresett Duca külügyminiszterrel. Politikai körökben ma az a hír terjedt el, hogy a két államférfi találkozása egyezményre vezetett. A hirt hivatalos helyről még nem erősítették meg.

folyosón a szuronyos ör előtt. Látszott rajta, hogy saját bűnösségét mártírumnak tekinti, melyet csak az isten tudna rehabilitálni, de hát...

Ez a kulcs Béla Középeurópa legoptimistább embere volt.

Az Uj Kelet ünnepi száma.

Az Uj Kelet ünnepi száma.

Holnap jelenik meg az Uj Kelet pészachi melléklete gazdag tartalommal, gyönyörű illusztrációkkal, 32 oldalon.

Az első zsidó város képekben.

A lap főbb tartalma:

Tavaszi városa: Tel-Aviv.

Keleti kultúra vagy nyugati kultúra. Irta: Giszkalay János.

Jeruzsálemi levél. Irta: Mordechaj Avi Shaul (Jeruzsálem).

A felcseréltszeder. Irta: Mendele Moicher Szfurim.

Földspekuláció és földpolitika. Irta: Dr. Arthur Ruppin.

Ezenkívül a gazdag tartalmu rovatok: Zsidó világ és Épülő ország, stb.

Ára az Uj Kelettel együtt 10 (tíz) lej.

A hetilap á a külön 8 (nyolc) lej.

Uj forradalomtól tart a bolgár kormány

A macedon szervezetek és a katonai légiók tartják csak a kormányban a lelket

(Szófia, április 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Bulgáriában a látszólagos esőnd mögött, a hamu alatt kitorásra készülő láva izzik. A politikai viszonyok a legzavarosabb képet mutatják. A parlament csak látszólagos képe az ország valódi viszonyainak. A parlament mögött illegitím mozgalmak burjánoznak, szélsőséges áramlatok, melyek máról-holnapra felboríthatják a jelenlegi helyzetet. A lapok tele vannak a kommunisták és agrárok földalatti mozgalmainak terveiről. A lapok tudni vélik, hogy a kommunisták és agrárok április 15-ére terveztek a forradalom kitörését. Ugyanezek a lapok tudni vélik, hogy e napon ötszáz bolgár emigráns Jugoszláviából Szófiába indult volna, hogy merényletekkel és a középületek felgyújtásával növelje a forradalmi zavart.

Ha fantasztikus is ez a hír, bizonyos, hogy ha nem is ilyen módon, de valamiképpen készül valami Bulgáriában. A Cankov-kormány érzi is ezt, amit az is bizonyít, hogy újabb erőszakos intézkedések megtételére készül. Bizonyos, hogy a kormány helyzete nem rózsás. A parasztság visszavágja Sztambulinszky korszakát.

Cankov kormánya a parlamentben a demokratszövetségre támaszkodik, amely azonban a legkülönbözőbb irányzatok képviselőinek konglomerátuma. A két főirány, amely egymással szembeáll: a macedon szervezet és a katonai liga irányzata. Tulajdonképpen e két szervezet mozgatja a parlamenti frakciókat. Cankov a macedon szervezetre támaszkodik, a katonai liga legfőbb képviselője pedig Boris király.

A demokratszövetség a utóbbi időben Malinov vezetésével, a radikális pártból pedig husz képviselő Koszturkov vezetésével a baloldali blokkhoz csatlakozott. A szélső ellenzék a földművespárt és a kommunisták alkotják.

Tény az, hogy a bolgár parlament nem a nép igazi hangulatának kifejezője.

De nem is a parlamenti számarányok döntenek el Bulgária politikáját. A belpolitikában és külpolitikában mindig azok a szempontok érvényesülnek, amelyek a titkos szervezetek pillanatnyilag felülkerekedő valamelyikének megfelelnek.

Bulgáriában valami készül — erre vall az a most nyilvánosságra került dokumentum is, amelyről még nem tudni, hogy az ellenzék propaganda-eszköze e csupán, vagy valóban a hadügyminisz-

terium titkos parancsa, amely szörnyű intézkedéseket tartalmaz:

— A katonai hatóságok és a kormánypártok politikai szervezetei együtt dolgozzanak a parasztszövetség és a kommunisták felforgató törekvéseinek elnyomására. Minden veszedelmes ellenzék vezető meg kell figyelni, hogy adott esetben lelőjék, tekintet nélkül arra, hogy bűnös mozgalmakban részt gásokvett-e vagy sem. Éppúgy le kell lönni zavarjait esetén az összes politikai bűnösöket, családtagjait, ki kell irtani, házaikat pedig fel kell gyújtani. Minden katonai parancsnoknak joga van státáriumot proklamálni és minden politikai fogoly huszonnégy órán belül bíróság elé kell állítani.

Áthidalhatatlan ellentét az angol-francia pénzügyi szakértők között

London, április 7. A „Daily Telegraph“ értesülése szerint az angol-francia pénzügyminiszteri szakértők közötti tárgyalások alkalmával tényként leszögezték, hogy az Angliával szemben fenálló francia adósság tekintetében a két országot pillanatnyilag áthidalhatatlan ellentét választja el.

Hindenburg vállalja az elnöki jelöltséget

Berlin, ápr. 7. Hindenburgot ma felkereste a hannoveri és a bajor jobbpárt több kiküldötte, akik hosszas tárgyalásokat folytattak Hindenburg elnöki jelöltsége érdekében. Hindenburg a tárgyalások folyamán kijelentette, hogy nem vonja ki magát a jelölés alól az esetben, ha a jobboldali blokk zárt egységben mögéje áll, mert az a nézete, hogy hazájával szemben minden áldozatot meghozni kötelessége. A helyzettel teljesen ismerős körök úgy tudják, ha Hindenburgot nem jelölnék, úgy a második választás Jarres, Marx, Ludendorff és Theilmann között fog eldőlni, mégpedig minden valószínűség szerint Marx javára.

— Az Unió flottájának hadgyakorlata. Sanfranciskóból jelentik: A sanfranciskói kikötőben ma összegyűlt az Egyesült-Államok 107 hadihajója, hogy hadgyakorlatokra a havai vizekre induljanak. A hadihajók meglátogatják az ausztráliai kikötőket is.

Az Uj Kelet az ünnepi napján szerkesztik: G. Felelős szerkesztő: Előfizetési ár: 240 lei, félsz. Az Uj Kelet cíkj megjelölés

Alig tizennyolc évig él a közönség aggastyán. Ma

Szerda

5685 Niszán 14
1925 április 8

a levelére és a cionistától abban az időben ezer évvel ezelő volna félre a sára, akkor ez kamatokkal oldott volna, am meg lehet váságyulések után lányok jártak berre, kezükben nem akartunk számítottak, ha csak tizennyolc milyen közel v ujjabb területek földjéből és m elég lesz talán dolom: mégis e dolog az. Ötszáz végezni. Hihete hogy ki volt a A zsidó sziv. I az Émek völgy nuszokat...

— Levelek

Chaim ma érkez az alábbiak rész Uj Kelet kiadó Ella, Grünfeld Adolf, Malic He Kaszner Izsák, Almási Ármin, Kohn Hilel, Smi Zsigmond, Fark Samu, Schwartz Samu, Grünberg Löwy Ignác, M Friedmann M. c Ernster József, Jehuda, Pollák Kohn Samuné, F Salamon Adolf, (Herceg vegyész Jenő, Weinstein Adél, Gólya-áruh Nossin Mór, B M. Lajos, Adol Lajos, Ernster Johanna, Farkas

— A CFF

vasutakra is Tegnapi számunk életleleptetendő lép életbe. Az kívül a magánke kiterjed. Az erre gátóság tegnap miniszterhez s e vezérigazgatóság, emelés csupán id hónapon belül ell amellyel kapcsol reorganizálva lesz tertanács elé fog végéig fogja meg

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja

Szerkesztő: Giszczay János és dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lej, negyedévre 240 lej, félévre 460 lej, egész évre 850 lej.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Alig tizennyolcszázéves ifjú még és máris úgy él a köztudatban, mint egy robusztus agastyán. Ma tizennyolc esztendeje, hogy a Zsidó Nemzeti Alapot, a Keren Kajemetet Londonban cégjegyezték. 1907 április 8-án. Mi volt ez a hatalmas nemzeti intézmény az ő kezeteiben és mivé nőtt a zsidó nép szívós akaratából. Krajcáros kicsiny bélyegek voltak az első megnyilvánulása. Kicsiny bélyegek, amelyeket minden cionista ráragasztott

a levelére és emlékszem: sűrűszámba ment, ha cionistától kapott levélről hiányzott. És abban az időben így vigasztalódtunk: ha kétezer évvel ezelőtt csak egyetlen krajcárt tett volna félre a zsidó nép Palesztina megváltására, akkor ez az egyetlen krajcár a kamatos kamatokkal olyan horribilis összegre növekedett volna, amellyel három olyan országot is meg lehet vásárolni, mint Erec Jisraél. És gyűlések után és ünnepeken, drága zsidó lányok jártak sorról-sorra és emberről-emberre, kezükben gyűjtötték a krajcárokat, mert nem akartunk újabb kétezer évet várni. Ugy számítottuk, hogy elég lesz ötszáz év is. Lám, csak tizennyolc év mulott el és a célhoz már milyen közel vagyunk. Minden évben újabb és újabb területeket vált meg a K. K. Palesztina földjéből és mostan már úgy számítjuk, hogy elég lesz talán tíz év is. És most úgy elgondolom: mégis csak szép, mégis csak csudálatos dolog az. Ötszáz év munkáját tíz év alatt elvégezni. Hihetetlennek látszana, ha nem tudnók, hogy ki volt az, aki ezt a munkát elvégezte. A zsidó szív. És mire nem képes a zsidó szív! az Emek völgye dalol róla örökön csengő himnuszokat... (g. j.)

— Levelek Palesztinából. Dr. Weiszborg Chaim ma érkezett haza palesztinai utjáról, ahonnan az alábbiak részére hozott leveleket, amelyek az Uj Kelet kiadóhivatalában vehetők át: Grünfeld Ella, Grünfeld H. József, Grünfeld Amzel, Pál Adolf, Malic Herman, Klein Mózes, Tauszig Margit, Kasztner Izsák, Braunstein Ábrahám, Klein Márton, Almási Ármán, Weizner Berta, Schwartz Izsák, dr. Kohn Hilel, Smil Lázár, Hirsch Béla, Nachmanovits Zsigmond, Farkas Salamon, Leib Malvin, Smil Samu, Schwartz Johanna, Rosenfeld Lajos, Aksz Samu, Grünterger Albert, Auszlander Ábrahám, Löwy Ignác, Mihály József, Schwartz Lőrincné, Friedmann M. cég, Stern Lajos, Pál Bella és Hedda, Ernster József, Safrut könyvkereskedés, Edelstein Jehuda, Pollák Izidor, Deutsch Elek, Éliás Móric, Kohn Samuné, Ernster vendéglős, Salamon Józsefné, Salamon Adolf, Brawer, Sámuel, Goldstein Ernő, (Herczeg vegyszeti gyár.), Fischer Ármán. Sámuel Jenő, Weinstein Sámuel, Antal Márk, Schwartz Adél, Gólya-áruház, Herman Mál, Feuerstein Lőrinc, Nossin Mór, Bolder N., Hilfman ékszerész, Simon M. Lajos, Adolf Femékel, Lövi József, Salamon Lajos, Ernster Chaim, Klein Izsák, Schwartz Johanna, Farkas Salamon és Salamon Emil.

— A CFR. tarifaemelése a magánvasutakra is kiterjed. Bukarestből jelentik: Tegnap számunkban közöltük, hogy a CFR. által életbeléptetendő generális tarifaemelése május elsején lép életbe. Az új tarifaemelése a CFR. vonalain kívül a magánkezelés alatt álló vasuti vonalakra is kiterjed. Az erre vonatkozó javaslatot a vezérigazgatóság tegnap terjesztette be a közlekedésügyi miniszterhez s ebben a javaslatban bejelenti a vezérigazgatóság, hogy ez a harmincszázalékos tarifaemelése csupán időleges jelentőségű, miután néhány hónapon belül elkészül az új szállítási csoportosítás, amellyel kapcsolatosan az egész szállítási rendszer reorganizálva lesz. A javaslat a legközelebbi minisztertanács elé fog kerülni, amely legkésőbb e hó végéig fogja meghozni a jóváhagyó döntést.

— Szárnynélküli repülőgépekkel kísérleteznek Németországban. Berlinből jelentik: A göttingi repülőtechnikai laboratórium rendkívül érdekes kísérleteket folytat a repülőgép szárnyainak kiküszöbölésére, illetőleg rotor-hengerekkel való helyettesítésére. Anton Flettner mérnök, aki a rotor-hajókat feltalálta, abból az elméleti megfontolásból indult ki, hogy a mai sárkány-típusú repülőgépek szárnyai nem egyebek vízszintesen elhelyezett vitorláknál. Ilyenformán a repülőgépszárnyakat vízszintes rotor-hengerekkel helyettesíti a feltaláló. Flettner szerint vízszintes helyzetben körbenforgó henger emelő ereje tíz tizenkétszer nagyobb a legjobb repülőgépszárnyánál is, ami annyit jelent, hogy egy ugyanolyan motorral felszerelt repülőgép-hengerszárnyal tízszer, tizenkétszer akkora súlyt bír szállítani, mint közönséges szárnyal. Ennek következtében nagy terheket is aránylag gyenge motorral és kevés költséggel leszünk képesek légi úton továbbítani. A hengerszárny „rotor” repülőgépnek nem kell sokáig futnia, míg felszál s lassan, lebegve szinte egy helyben ereszkedhetik le: kormányzása sok tekintetben könnyebb, mint a mai repülőgépeké, egyensúlyát jobban megtartja s a levegő erős háborgásai sem hatnak rá oly mértékben, mint a közönséges repülőgépre. Hogy mindezeket az előnyöket milyen mértékben sikerül a repülőgépeknél megvalósítani s a rotorszárny gyakorlati alkalmazása körül felmerülő — s ma még elég jelentékeny — nehézségeket eliminálni, az Flettner további kísérleteitől függ.

— A nagykarólyi rabbiválasztás. Szatmárról jelentik: A nagykarólyi ort. izr. hitközség-nél az elmúlt vasárnap töltötték be a Brach Salamon távozásával megüresedett főrabbi-állást. A rabbiszékre három rabbi volt jelölve és pedig Teitelbaum Joel beregílosvai, Fellner sátoraljai helyi és Káhn József németkereszturi főrabbi. A választás heves küzdelemmel volt összekötve és annak folyamán a sátoraljai helyi főrabbi hívei paktumszerűen a kereszturi rabbira adták le szavazataikat. A választásból Teitelbaum Joel főrabbi került ki győzelmesen, aki a szavazatok 80 százalékát kapta. A megválasztott főrabbi, aki a szigeti Teitelbaum rabbicalából származik és testvére a jelenlegi szigeti főrabbinak, 38 éves, nagy tudományú és nagy tekintélyű talmudtudós, akinek sok tisztelője van Szatmáron is, ahol mintegy 15 éven keresztül élt. Beregílosván három év óta működik.

— Az országos sékelbiztos közleményei. Noszin Mór országos sékelbiztos az ideai sékelakció levezetésére az egyes községekben a következő sékelbiztosokat nevezte ki: Mercurea Ciucului: Háger Miksáné, Halmeu: Schwarz Elemér, Zalau: Teraer Jakab, Orsova: Reicher Márkus, Crasna: dr. Löw Béla, Laposul-Unguresc: Pollák Majer, Jibou: Léwi Lajos dr., Lunca: Klein Mór, Pecica: Éliás Izidor, Bai-Spire: Donenberg Magda, Capnic: dr. Herschkovits Farkas, Horvat: Horváth Ignác, Kémer: Buzási Fülöp, Lipova: Ladányi Dezső, Uiora: Izsák A. Adolf, Seini: Tolnai Sándor, Ileanda-Mare: Jeremiás Ignác, Surduc: Markovits Lázár, Sachehid: Grünfeld Sándor, Salontamare: Guttmann Miksa, Cehulsilvaniei: dr. Rosenfeld Salamon, Petroseni: dr. Halmos Brunó, Reghinul-Sasesc: Fixel Vilmos, Brasov: Sugár László, Sannicolaul-Mare: Markovits Zoltán, Tileagd: Feldmann Sándor, Apahida: Rottenberg Jenő, Sigsoara: Fried Ignác, Bratos: Schwarz Miklós, Rapa-de-jos: Spora Dezső, Sangeorgiu-Padureni: Weisz Mór, Negresti: Herschkovits Ilonka, Cojoena: Singer Ernő.

— Lejárt a hóhér-pályázat határideje. Budapestről jelentik: A lapok többibben foglalkoztak azzal a pályázattal, amit a ügyészség írt ki a hóhéri állás betöltésére. A pályázat határideje a napokban járt le. Eddig a napig huszan adták be pályázatukat a hóhéri állásra, közöttük Bali Mihály három segéde. Az egyik arra hivatkozik, hogy háromszáznyolc kivégzésnél vett részt, a második ötvenegyet, a harmadik nyolc akasztást csinált végig. A pályázók között több gazdálkodó van, egy szíjgyártó, aki arra hivatkozik, hogy Oroszországban három kémet akasztott, egy szabó, több mészáros és henteslegény, egy hentes, aki a háború alatt mint katonai hóhér működött és ebben a minőségében ötvenegyet akasztást végzett el. A Britanniakülönítmény egy hírhedt tagja is pályázott, továbbá egy erdész, aki nyelvismerteire hivatkozik, az összes szláv nyelveken kívül kitünően beszél a német, angol nyelveket és azt hiszi, hogy ez bármilyen állami tisztség betöltésénél előnyt jelent. Amerikából is érkezett egy kérvény, egy kivándorolt gazdától, aki azt írja, hogy hajlandó visszatérni az őshazába, ha a hóhéri hivatalt elnyerheti. A főügyészség a pályázat kérdésében még nem döntött.

— A Zsidó Árvagondozó felhívja a gont dozása alatt álló összes özvegyeket, hogy ingyenesen átvegyék a holnap és holnapután délután a hivatalos órák alatt 3—6-ig az Árvagondozó irodájában jelenjenek meg.

— A munkásszabadiskola előadásai. Folyó hó 8-ikán, szerdán este 8 órakor az Uj Építőmunkás otthonban, str. Vaj, (vult Patak-u.) Kürtös János gépészmérnök tart előadást „Technikai haladás” címmel, mely előadás a szabadiskola ez estéjét teljesen betölti. Vendégeket szívesen lát a kulturbizottság.

— Adományok. A szegény Berla család részére jószívű adakozók a következő összegeket küldték be kiadóhivatalunknak kézbesítés végett: Léb Lacika Hátszeg 100, Naftáli Adolf Nagyenyed 100, Sternberger Izidor Marosujvár 100, G. István Maroshévíz 30 lej. Özvegy Mózes Károlyné gyűjtése: özvegy Mózes Károlyné 150, Mózes Jakab 200, Mózes Henrik 100, Vidáli Henrik 20, Bernát Jakab 40, Friedmanu Samu 40, összesen 530 és Werner I. Fülöp Conop 100 lej. Az összegeket rendeltetési helyére juttattuk.

— Newyork zsidósága impozánsan ünnepelte a jeruzsálemi egyetem avatását. Newyorkból jelentik: Newyork városának az a része, ahol a zsidó tömegek laknak, impozáns módon ünnepelte meg a héber egyetem avatását. Április negyedikén, szombat este, hatalmas mitingeket tartottak az East Side minden parkjában és nagyobb nyilvános termeiben. Az ünnepeket a cionista comité rendezte. Igénybe vették különösen a cionista ifjúsági csoportokat, a Ceiré Cion és a Poale Ciont, azonfelül a Mizrachi is sokat dolgozott az ünnepség sikere érdekében. Az üzletek kirakatait hatalmasan kivilágították és kék-fehér drapériákkal díszítették. A zsidóság egész Newyorkból beözönlött az East Side-re, ahol nagygyűléseken méltatták a nap jelentőségét. Este faklyásmenet volt a nagy nap emlékeztetére.

— Meghalt Timon Ákos. Budapestről jelentik: Timon Ákos, a tudományegyetem magyar alkotmányjog-történet tanára, aki európai hírű tudós történész, ma 75 éves korában meghalt. Az ősz tudóst mintegy két héttel ezelőtt agyszélhűtés érte.

— Szembesítik a Pötör-ügy szereplőit. Budapestről jelentik: A Pötör-féle ügyben a magyar-cseh rendőrség megegyezett abban, hogy Dohnalt, Bettert és Okolicsányit Hidasnémetiben szembesítik egymással, hogy az egyes még homályos részleteket tisztázzák. Az olmtüzi rendőrség kijelentette, lehetetlennek tartja azt, hogy Pötör gyilkolta volna meg tavaly márciusában a Fecske-utcában Tauszignét, mert abban az időben Pötör és Huda-csek is Olmtüzből voltak vizsgálati fogságban. A hiányzó ékszereket a rendőrség Pozsonyban és Kassán keresi. A Csehországban nyomozó Vogl magyar rendőrkapitánytól távirat érkezett a budapesti főkapitánysághoz, amely arról számol be, hogy Pötör öngyilkossága előtt egy nappal expresszlevelet küldött Okolicsányinak. Eszerint tehát Okolicsányi ismét gyanúsítható bűnrészességgel.

*** Régen érzett hiányt szüntet meg a nagyváradi Bőripar rt. azzal, hogy városunkban Calea Regele Ferdinand 2. alatt fióktüzet nyit. Az országban külföldi áru gyanánt eladásra kerülő áruk 80 százalékára tudvalevőleg ebből a gyárból kerül ki. Éppen ezért örvendetes, hogy a Bőripar rt. minden nagyobb városban fióktüzet állít fel, melylyel módot nyújt a nagyközönségnek ahhoz, hogy ne csak bórind- és bórdiszmuáru szükségletét fedje, de elrongálódott, sőt divatjamult tárgyait átalakíttathassa.**

zott rajta, hogy
ti, melyet csak
legoptimistább

száma.
mal,
Lasalle
Irta:
échem.
Szabó
g, stb.
le) lej.

mány
mányban

intézkedés-
kormánypártok
nak a paraszt-
törekvéseinek
ellenzéki vezért
a lelőjék, te-
ralkakban részt
lőni zavar-
söket, család-
fel kell gyuj-
ga van sta-
blitikai fogoly
állítani.
k az an-
szakértők
legraph” érte-
zügyminiszter-
k alkalmával
gljiával szem-
tében a két
atlan ellentét
elnök-

ma felkereste
több kikül-
at folytattak
ben. Hinden-
entette, hogy
l az esetben,
gben mögéje
ával szemben
essége. A hely-
gy tudják, ha
y a második
és Theilmann
en valószínű-
gyakorlata.
neiskói kikö-
allamok 107
a havai vi-
neglátogatják

KÖZGAZDASÁG

Két nap múlva lezárul a zsidóbank részvényjegyzése

(Cluj-Kolozsvár, április 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Április 9-én zárul le a Kishitel- és Takarékbank R. T. részvényjegyzése. Az új zsidóintézet alakulása iránt széles körben nyilvánult meg érdeklődés, de az eredményt ma még nem lehet megállapítani, mert a részvényjegyzési határidő befejezésének közeledte nagyobb lendületet hozott és az eddiginél intenzívebben folyik a részvények jegyzése.

Az új alakulat célját már több ízben ismer tettük és így mindenki előtt ismeretes, hogy a zsidó bank rendeltetése a kimondottan altruisztikus alapon való működés, még pedig kizárólag a zsidó kisegyszisztenciák, tehát iparosok, kereskedők és más foglalkozású kisemberek érdekében. A messzemenő altruizmussal történő hitelgények kielégítésén kívül terve az intézetnek szövetkezeti alakra fektetni a kisegyszisztenciák árubeszerzését és értékesítését, hogy ilyen módon is megvédelmezhető legyen a kisipar és kereskedelem érdeke a folyton nagyobbodó gazdasági krízissel szemben.

Az egymillió alaptőkére tervezett alapítás külső pénzforráshoz is jut megvalósulás esetén, amennyiben egy ismert zsidó jóléti intézmény többmillió lejt bocsájt az intézet rendelkezésére olcsókamatu és hosszulejáratu hitel formájában, hogy a kisegyszisztenciák hitelgénye minden tekintetben kielégíthető legyen.

Mint ismeretes, az alapszabályok értelmében

csak azok a kisegyszisztenciák részesülhetnek hitelfolyósításban és egyéb támogatásban az intézet részéről, akik legalább egy részvény fellett rendelkeznek. Eppen ezért eminens érdeke minden zsidó kisegyszisztenciának, hogy a határidő lejártá előtt, tehát még a mai napon gondoskadjon legalább egy részvény lejegyzéséről, nehogy elessen azoktól a kedvezményektől, amelyeket a kisegyszisztenciák bankja kizárólag részvényeseinek nyújthat.

A jegyzésnél a 200 lej névértékű részvény 30 százaléka fizetendő le 20 lej alapítási költséggel együtt, míg a hátralékos 70 százalék egy később megállapítandó időpontban kerül befizetésre. A részvények a következő helyeken jegyezhetők:

Ipar és Kereskedelmi Bank Rt. (Renner-Palota), Kereskedelmi Hitelintézet Rt. (Piata Unirii 20.), Közgazdasági Bank Rt. (Str. Memorandului 20.), Polgári Takarékpénztár Rt. (Str. Memorandului), Ort. zsidó hitközségi Iroda (Str. Dubarilor 1.), Izr. hitközségi Iroda (Calea Regele Ferdinand 48.), Poale Czedek Egyesület Iroda (Str. G. Baritiu 18.), Zsidó Árvagondozó Hivatal, Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség (Calea Regele Ferdinand 48.), Uj Kelet Kiadóhivatala (Str. Baron L. Pop 10.), Janovitz Géza (Calea Regele Ferdinand 26.), Ehrnszter József vendéglős (Reg. Ferdinand 22.)

† Leszállították a tojás kiviteli illetékét. Bukarestből jelentik: A legfőbb vámbizottság tegnap este ülést tartott, amelyen elhatározta, hogy a tojás kiviteli illetékét október 1-ig tartó érvénnyel 50 százalékkal leszállítja. Október 1-ig tehát az eddig érvényben volt 3 lejes vámdíj helyett 1 lejt 50 banis vámmilleték mellett exportálható a romániai tojás. A széna kiviteli díját vagononként 2000, a szalmát 1000 lejtben állapította meg a vámbizottság. Ezenkívül a tölgyfa export illetékét is megállapították, mégpedig köbméterenként 500 lejben. Az ülésen részt vettek Bratianu Vintila és Tancred Constantinescu miniszterek az UGIR képviselőivel együtt. A tölgyfakivitel ügyében döntés nem történt, miután a kormány képviselői a kivitel ellen foglaltak állást. Bungeteanu professzor és Marcu, a bukovinai faegyesület elnöke, ezzel szemben rámutattak arra, hogy a nagy fakészletek rothadásnak vannak kitéve.

† Összeült az italmérségi törvényjavaslat plenáris bizottsága. Bukarestből jelentik: Közöltük már, hogy a pénzügyminiszter összehívta azt a plenáris bizottságot, amely az új italmérségi törvényjavaslatot fogja megvitatni. A plenáris bizottság tegnap tartotta első ülését. A törvényjavaslat, amely a szeszitalok, nevezetesen szesz, cuika, konyak, likör, pezsgő, bor és sör árusítását és gyártását szabályozza a bizottság munkájának befejezése után nyomban parlament elé kerül. A javaslat tervezete, mint azt már közöltük, rendkívül súlyos intézkedéseket foglal magában és különösen súlyos az a része, amely az italmérségi engedélyek kiadását szabályozza, miután egyáltalán nincsen tekintettel a szerzett jogokra és így alkalmas arra, hogy egész csomó egzisztenciát megfoszson kenyerétől. A javaslat legfőbb részei még nem ismeretesek és azok csupán a bizottság munkájának befejezése után fognak nyilvánosságra kerülni.

† A bánáti terménypiac Temesvárról jelentik: A legutóbbi héten a bánáti terménypiac árai részben stabilizálódtak, részben pedig a megrendült bizalom is visszatér egyes cikkek iránt. Jelentékeny árváltozás a búzában történt, amely rövid pár nap alatt 1320 lejről 1350 lejre szökött fel. A lisztárak a búza irányzatához alakulnak, a malmok azonban még mindig nem tudják a keresletet nyersanyag hiánya miatt kielégíteni. Az integrált lisztet 1700 lej körül jegyzik. A belföld nagy korpakészletei az áralakulásra még mindig nyomást helyeznek, a külföld főleg a goromba korpát keresi, míg a finom korpáért ab Pozsony 105 cseh korona érhető el. Arpa üzlettel. Takarmányrepa 760 lejes árszintre helyezhető el. A tengeri a Bánátban barátságos irányzatú, állítólag egy crajovai cég 100 vagont 455-460 árszintre szállításra kötött le, amely Turn-Severinben kerül hajóra. Arad megyében 470 lejes ár mellett kisebb tételek kerültek eladásra. Későbbi szállításra van érdeklődés, de üzlet nem jött létre.

† A bánáti terménypiac Temesvárról jelentik: A legutóbbi héten a bánáti terménypiac árai részben stabilizálódtak, részben pedig a megrendült bizalom is visszatér egyes cikkek iránt. Jelentékeny árváltozás a búzában történt, amely rövid pár nap alatt 1320 lejről 1350 lejre szökött fel. A lisztárak a búza irányzatához alakulnak, a malmok azonban még mindig nem tudják a keresletet nyersanyag hiánya miatt kielégíteni. Az integrált lisztet 1700 lej körül jegyzik. A belföld nagy korpakészletei az áralakulásra még mindig nyomást helyeznek, a külföld főleg a goromba korpát keresi, míg a finom korpáért ab Pozsony 105 cseh korona érhető el. Arpa üzlettel. Takarmányrepa 760 lejes árszintre helyezhető el. A tengeri a Bánátban barátságos irányzatú, állítólag egy crajovai cég 100 vagont 455-460 árszintre szállításra kötött le, amely Turn-Severinben kerül hajóra. Arad megyében 470 lejes ár mellett kisebb tételek kerültek eladásra. Későbbi szállításra van érdeklődés, de üzlet nem jött létre.

Párisi központunktól

állandóan érkeznek a tavaszi idényre

Szövetek, női felöltőknek. Szövetek női osztymöknek. Szövetek női ruháknak „Rodie” szövetek.

Selymek

utolsó ujdonságok

ruháknak, kosztümöknek, felöltőknek.

„AU PRINTEMPS“

áruházban, Cluj, Str. Memorandului 11.

Lloyd 3246

Ha művészi kivitelű fa-, vas- vagy réz-

butort, zongorát

akar venni, ne Marosvásárhelyre és tekintse sajnálja az utat

SZÉKELY ÉS RÉTI

ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV. TÁRS. butorfermélt. asztalosok furniüzleteiket legolcsóbban itt szerzhetik be

Busvéli nagy elárúsítás

feltűnően olcsó árakban megkezdődött

Heller, Weisz & Molnár

divatáruházában, Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 6.

Az összes raktáron levő anyagok um.

szövetek, selymek, mosó- és béésárak vásznak, chiffonok

legolcsóbb árakban lesznek árusítva!

ÜLŐ FOGLALKOZÁS

emberek elkerülik a sok ülésel járó kellemetlen következményeket (székrekedés, fejfájás stb.) ha időközönként 1/2-1 pasztilla

KOPROL jóízű hashajtó csokoládéi

veszünk be.

Ügyeljünk a KOPROL névre, mert mint minden jó cikket, a KOPROL-t is utánozzák és hamisítják. Minden dobozon és minden pasztillán rajta kell lennie a KOPROL névnek, amely törvényesen védve van.

A mai napon piacon. Az árfoly 30-20-30-25, korona 6-35-6 svájci frank 216-00, angol fo 8-95

Deviz

Bukarest.

London 8-95 Zürich 42- Zürich. N. 123-65, Amst 518-00-518-00 2660-00-2660- Prága 1536-25- Belgrád 835-0 245-00, Varsó 73-00.

Párisi tőz

† Bécsi m eég jelentése.) A hajtás volt 245 564 darab volt.

Saborsky

Wien, Ill. 4 ST. Wien - Előállat és Fiai, Wien S Saborsky József

N

E rovatban közz nemű

Alulírott Gok mácius 27-én W natkozó nyilatkoz hogy az nemzetet lyet egészében ez T. vevőimnek Jakab barátságos ázemet tovább fol Cluj, 1925. á

Alulírott Józse kedő, mint az A. Constantiu Roma szám alatt fennáll vaskereskedés tulaj feleinek tudomásra der József Sándor o:emegkereskedőv

693-1925

Árver

Közhirű tesze kereskedő által ké rekedő mekeresés telmében nem fize festményt fozok in 26, 1925 április rezni.

Az árverési t- tatás irodában kinthetők. Cluj, 1925. áp

Telefon 12- BUZE

F.

Cal. Reg.

Szövet, vászon, béésárak é

A mai valutapiac

A mai napon némi szilárdság mutatkozott a devizapiacra. Az árfolyamok a következők: Osztrák shilling 30.20—30.25, magyar korona 335—340, cseh korona 6.35—6.40, francia frank 11.15—11.20, svájci frank 41.60—41.70, dollár 215.00—216.00, angol font 1030—1035, olasz lira 8.90—8.95

Devizapiac április 7-én:

Bukarest. Devizák: Páris 11.25, Berlin —, London 1033, Newyork 218.00, Róma 8.95 Zúrich 42.00, Bécs 30.40, Prága 6.45.

Zúrich. Nyitás—Zárlat: Berlin 123.65—123.65, Amsterdam —, Newyork 518.00—518.00, London 2479.00—2479.00, Páris 2660.00—2660.00, Milánó 2120.00—2120.00, Prága 1536.25—1536.25, Budapest 72.00—72.00, Belgrád 835.00—835.00, Bukarest 245.00—245.00, Varsó 100.00—100.00, Bécs 73.00—73.00.

Párisi tőzsde: Bukarest 910.

† **Bécsi marhavásár.** (Saborsky és Fiai cég jelentése.) A mai bécsi marhavásáron felhajtás volt 2450 darab. Ebből romániai áru 564 darab volt. Az árak 5 garással emelkedtek.

Saborsky József és Fiai cég

Wien, III. 4 ST. Marx. Sürgönycím: Saborskysöhne
Wien — Előállat-küldemények címe: Saborsky József és Fiai, Wien ST. Marx. — Huskületemények címe Saborsky József és Fiai, Wien, Grossmarkthalle.

NYILTTÉR

E rovatban közölték a szerkesztőség semmi nemű felelősséget nem vállal

Nyilatkozat.

Alulírott Goldberger Sári, a lapon folyó év március 27-én Wolf Jakab tulajdonosomra vonatkozó nyilatkozatomra visszatérve, kijelentem, hogy az esetelt rész őt kifolyólag jelent meg, melyet egészében ezuttal visszavonom.

T. vevőimnek tudomására hozom, hogy Wolf Jakab barátságos uton a Victoriából kivált és az üzemet tovább folytatom.

Cluj, 1925. április 6.

Goldberger Sári,

Victoria fehérnemű városa
(Str. Regina Maria 24.)

Alulírott József Andor, marosvásárhelyi kereskedő, miat az A. JOSEF A. Targul Mures, Piața Constantin Romanu (volt Szent György-tér) 11. szám alatt fennálló fűszer-, liszt-, festék-, üveg- és vaskereskedés tulajdonosa ezennel ö szes t. üzletfeleit tudomására hozza, hogy nem azonos Alexander József Sándor, Targul Mures, Piața Unirii csemegé-kereskedővel.

József Andor

693—1925

Árverési hirdetés

Közhirű tesz, hogy Braun Guszáv aradi kereskedő által képviselt Frölich Sándor aradi kereskedő megkeresésére a keresk. törv. 352 §-a értelmében nem fizető vesző rovására 85 darab olajfestményt fogok irodámban Cluj, Piața Unirii No 26, 1925 április 10-én délután 4 órákor elárverezni.

Az árverési feltételek és a festmények kiutaltatása irodámban a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Cluj, 1925. április 6.

Dr. Ioan Cosma,
közjegyző

Telefon 12-29. „Rador” No 2398

BUZETZKÓ utóda

F. Kuck

Cal. Reg. Ferdinand No 2.

Szővet, vászon, fehérnemű, harisnya, flanel, bélszárak és paplan nagyraakára.

SPORT

Az FSSR közgyűlése

Autonómiát kaptak az egyes szakosztályok

Nagy előkészületek után vasárnap lefolyt az FSSR évi közgyűlése, amelyhez annyi sok reményt fűztek illetékes körök. A közgyűlés lefolyásáról tudósítunk a következőkben számol be:

Délután fél 3 órákor vette kezdetét a közgyűlés Károly trónörökös elnöke alatt. Különös érdeklődés nyilvánult meg a közgyűlés iránt és valamennyi tag, valamint az összes kerületek képviselői jelen voltak. A beszámoló az elmúlt évi sportműködésről sok időt vettek igénybe és már jó késő volt, amikor a napirend e tértek át. Dinu Cetianu tette meg azután javaslatát az FSSR organizációjának átszervezésére. A javaslat szerint valamennyi sportág teljeskörű autonómiát kap adminisztratív, pénzügyi, technikai és sportszempontból azonban az FSSR keretein belül, amely továbbra is a legfőbb sportforum marad.

Hogy gyakorlatilag hogyan fogják ezt a határozatot keresztülvinni azt csak a jövő fogja megmutatni.

Szóba került a nemzetközi mérkőzések rendezésének és ellenőrzésének ügye is és e körül széleskörű vita keletkezett.

Ejféli után került sor a tisztikar megválasztására, melynek eredménye a következő:

Alelnök: Károly trónörökös.

Főtktár: Dinu Cetianu.

A Comitetul Central tagjai: Plagiuo, Iconomu, Sidorovics, Rachitean, Medeanu, Manoilă, Kovács Miklós, Schmidt tábornok és Voda kapitány.

Póttagok: Leoktza, dr. Mitter Valer, dr. Ritter Salamon, Th. Rosetti és L. Juga.

Ellenőrök: Petrovici, Dobrota, Nemisor.

Póttagok: Boerescu, Otetelesanu.

A fegyelmi bizottság tagjai lettek: Andrei, Voda kapitány, Gretulescu, Nedelkovics és I. Juga.

A pénzügyi bizottság tagjai: Kovács Miklós, Pop, Savu, dr. Bianu és dr. Belu.

Szakosztályvezetők: Futballközpont elnöke: C. Manoilă.

Rugby: Gr. Caracostea.

Télisport szakosztály: Navrea.

Box: Talangescu.

Ski: Rosetti.

Tennisz: Mircea Iconomu.

Vívó: Dinu Cetianu.

Birkózó: M. Savu.

Uszószakosztály: dr. Ritter Salamon.

Atlétika: Leucutia.

Kerékpár: Georgescu Falamida.

A választások megejtése után Károly trónörökös megköszönte a jelenlevők munkálkodását és arra kérte az egyes szakosztályokat, hogy a jövőben fokozottabban dolgozzanak a romániai sport fejlődése érdekében. A közgyűlés táviratilag felgyógyulást kívánt a beteg uralkodónak.

Ejféli után felkettőkor ért véget az ülés.

Megszűnik a központi bíróbizottság. A központi bíróbizottság jelenlegi formája a vasárnapi közgyűlés határozatából kifolyólag, megszűnik. Egy bizottságot delegáltak az új bírói alakulat alapszabályainak kidolgozására.

TAC—Juventus 1:1 (0:0). A Bukarestben lefolyt mérkőzésen a TAC az előző Kopl mérkőzés-től fáradtan állt ki.

A kispesti AC Kolozsáron. A kispesti AC, amint azt megírtuk, a katolikus húsvéti ünnepeken, Kolozsvárt játszik. Holnapi számunkban közöljük azokat a helyeket, ahol elővételben árusítani fogják a jegyeket.

Megjavították a magasugró világrekordot. Osborn, az amerikaiak olimpiai magasugró bajnokai smételten megjavította a világrekordot 205.6 cm-re.

Konkurs

Die Schässburger Talmud Thora sucht einen tüchtigen **מורה מלמד** Oíferte zu richten an Moritz Beinicker Präses der Israelitischen Kultusgemeinde in Sighisoara (Schässburg).

Hirdessen az Uj Keletben!

SZABÓ JENŐ

divatkülönlegességek
nagyruházás

Cluj

Cal. Regele Ferdinand 5

**megérkeztek
a legújabb**

francia és angol
tavaszi kabát-costüm-
és ruha-

divatujdonságok!

Telefon **4-79** Telefon

SZINHÁZ - MŰVÉSZET

Pintyőke. Operett három felvonásban. Szövegét Adorján László írta, zenéjét Jatzkó Géza szerezte. A pintyőke egy kicsiny gracióz 9—10 éves leányka, akit kisasszonynak, jassznak, primadonnának öltöztetnek fel és idegreményen unalmas okosságokat beszélgetnek vele. Az egész operettnek nevezett valami az ő kedvéért íródott. Az operettől, mint irodalmi műfajról anélkül is meg van mindenkinnek a jól kialakult véleménye. De amikor köztött marsrutával ir valaki és meglehetősen avatatlan kézzel operettszöveget, az tud tenni minden elképzelhető unalmon. Mondják pedig, hogy ez az operett Pesten egyike volt a szezon kasszadarabjainak és mondják azt is, hogy a kis Jatzkó Cia már hosszú idő óta egyik nevezetessége az Andrassy-uti színháznak. Mi a kis pöttönyi primadonnában sem tudunk gyönyörűséget találni. A csodagyermekben mindig van valami lehangoló hatás és ezt talán sohasem éreztük úgy, mint a tegnapi előadáson. Egy drága szép kicsi leányka, akinek arcán, az egész előadás alatt hiába kerestük a gyerek vidámságát. Még mesterkéltén sem tudott mosolyogni. És ez olyan szomorú. Szegény kicsi gyerek. Ezzel az érzéssel távoztunk mindannyian a Pintyőke bemutatásáról.

Hevesi Piroska Chopin—Liszt-estélye. Tegnap este az unitárius kollégium dísztermében tartotta meg Chopin—Liszt-estélyét Hevesi Piroska, a kiváló zongoraművész. Hevesi Piroska művészetéről nehéz már újat és meglepőt mondani. Kész, kiforrott, a kifejezés legmagasabb eszközeivel fölényesen rendelkező művész, aki bármilyen zenei alkotáshoz nyúl, annak leglelkét szólaltatja meg a billentyűkön. Tegnapi estélyéről is csak ezt mondhatjuk el. Kongenialitásának nincsenek határai, minden nagy zeneszerző egyéniségéhez melegen hozzá simul az. Tegnapi programján Liszt- és Chopin-művek voltak felsorakoztatva. A legnagyobb hatást Chopin „Prelude”-jeivel érte el. Liszt Ferenc „Konzert-Etude”-jét nagy átérzéssel, imponáló erővel interpretálta. Csodálatuk erejét, érzéseinek szubtilitását Chopin „Polonaise”-jének előadásánál. A közönség meleg ünneplésben részesítette Hevesi Piroskát, aki ezuttal is tanujelét adta annak, hogy az igazi művész minden nagy feladattal a lélek és erő diadalmas hatalmával meg tud birkózni.

Magyar Színház heti műsora

Szerda fél 8 kor: Pintyőke (3-adszor, Jatzkó Cia vendégjátékával. Napi bérlet 98 szám B, sorozatszám 152)
Szerda fél 11 kor: Gold te epatikus és szuggesztív mutatványai (Sorozat 153)
Csütörtök este 6 kor: Pintyőke (4-edszer, bérletszűnetben, Jatzkó Cia vendégjátékával, sorozat 154)
Péntek: Nincs előadás.

MOZGÓK MŰSORA

Select-mozgó. Szerda, április 8. Kék vér. Megható szenimentális dráma, 6 felvonásban, az arisztokraták életéről. Főszerepben Francesca Bertini.

Urania-mozgó Szerda, április 8. A szerelem dala. Szenzációs dráma, 5 nagy felvonásban. Főszerepben a híres orosz művészek: Vera Cholodnaja és Ru nitschi.

Apollo-mozgó. Szerda, április 8. A 4 testőr. Rejtélyes dráma 5 felvonásban. Főszerepben a leg-híresebb francia művészek.

Kéz, kar, váll, nyak szép, ha fehér.
A Gyopár-crém sokkal felér.
A szépségnek ez a titka,
Jól tudja ezt Marsi Giza.

כשר של פמה Homorodi borvíz

STEIN udvarhelyi főrabbi felügyelete alatt töltve
תחת השגחת אבדחם אשר ועליה שטיין
בדיק ס. יואהנעל העלילי.

Beszerezhetők: **Clujon: Szilágyi Eleonora Rt., U-Mare: Uilmann Ártihur cégnél, Tg.-Mures: Kohn Márton cégnél, Turda: Fischer Samu cég** egyedelarásítóknál.

APRÓHIRDETÉSEK

egyszeri kiadásánál egy szó 3—, vastagabb betűve 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej, állástkeresőknek 30% kedvezmény. **Apróhirdetések díja előre fizetendő.**

Egy barr a fiatal kislány levelezni szeretne szorakozás céljából. Leveleket „Diskét” jellegre a kiadó továbbít. 8846

Tojásos pászka kapható Timar-utca 1. sz. a., Hitközségi iroda. 8843

Régóta fen álló **defa** fakeskedés forga mas hely n, Clujon, család i okok miatt **sürgösen eladó,** kedvező fizetési feltételek mellett. — Ajánlatokat „Csatlád” jelleg alatt a kiadóhivatalba ké-rünk.

Hölgyfodrázat sürgö-sen átadó. Str. Memo-randu ui, Ucliu-u. 24. 8847

Szeszfőző és gépész, 18 évi gyakorlattal, család i ügy miatt állást vá toztatna azonnali belépésre is! Jó kiaknázás ol ga-rantálók Meg ereséseket „szeszfőző” jellegre a si-adóhivatalba kérek. 8842

Husvétli fakéreg (Holz-spon) egy adós 20 lei, kapható Dávid Hermann torzóletében Széchenyi-tér 89 szám. 8816

Féfi és női fehérnemű- varrást, monogram, ruha és fehérneműszet, kálm-, fillé, gobelin varrást, smyrna, perzsa gobozást, valamint szurc ajourt gyorsan és szépen, vala-mint olesóa készítek. Cim Jakobovits Lilli, Calea Traian 13, ajtó 16.

ארטה שוב ובעית. אדנע קינדער 28 יאדער אלט מיט גרויסשטאַמישע פראקטיס זוכט בעסערעם פאסטען. אדרעססע אין אדמיניסטראציען. 8764

6 szobás villa, nagy telekkel, a tisztviselőre epen eladó. Cim a kiadóban. 8830

Hivatalnak több évi gyakorlattal, barmely irodába vagy üzletbe könyvelőnek, szombat megartatással, a ánlkozik. Cim a kiadóban.

Házvezetőnőt keresek azonnali lépésre. Cim: Goldstein Dozsóné, Feriház, posta Sighişoara. 8840

Nagyobb és kisebb lak-tá helyiségek, iparvágány használatul bérbeadók. Felvilágosítások Str. Gh. Eneacu (v. Gyufa-yár-u.) 15. Vasattal szemben. 8848

Használjunk kizárólag

PLANTOL

legjobb növényzsirt, mert ez tisztá, egészséges és kiadós!

פחם של פמה és כשר פמה

Főtisztelendő Fuchs Benjámín nagyváradi főrabbi felügyelete alatt készült, szigoruan ortodox rituális előírás szerint.

Képviselei: **HARTIG & HIENZ Cluj**

Str. Julia Matiu 8. Telefon 1-18.

ÜVEG

porcellán és fajence asztali edények

poharak, palackok, demjonok. Vendég-lői és kávéházi fel-szerelések legelőnyö-sebben beszerez-hetők

Ausländer Lajos

cégnél, Cluj, Piața M. Viteazul 39.

Telefon 9-54

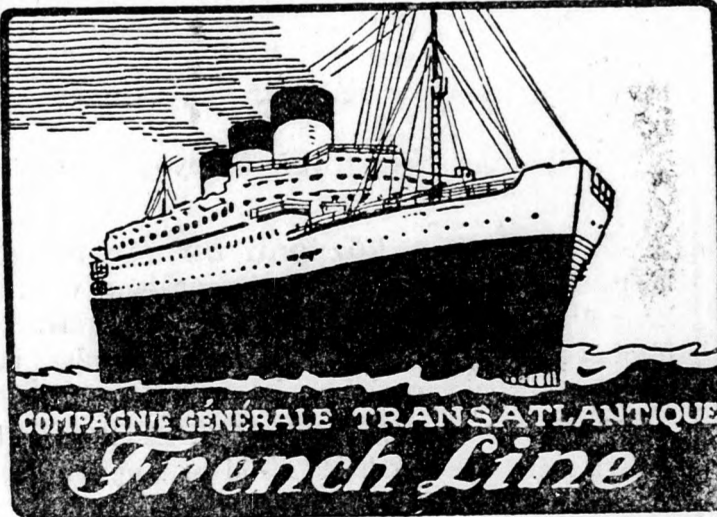

Kérjen mindenütt szélén nyomott véd-jeggyel ellátott — valódi

Toile Tarare R. G. B.-t

Utassítsa vissza az utánzatokat, amelyeknek szélén nem lathatók az A. G. B. inicialék.

Rador 2467

Luxusutazás — Gyorsutvonalak a francia kikötőkből:

**New-York — Canada
Cuba — Mexiko
Venezuela - Haiti - Antillák
Marocco - Algir - Tunisz**
és más kikötőkbe.

Információkkal és jegyekkel szolgál:

„SARNIA” S. A. Bucuresti

Pasagiul Comedia

Táviratcim: Transatbuc.

Rador 2590

Czell

URSUS

világos

HERCULES

dupla maláta

A kolozsvári monostori
Fióközlet: Ghillányi-ut 5-7.

sörgyár
Fióközlet: Ghillányi-ut 5-7.

Rador 2285

Szerkesztőség k hivatal és nyom

Cluj-Kolozsvár, St. L. Pop. (Brassay-ut

Telefon: Szerkesztőség és kiadóhivatal — Zs. N. Sz. —

kéziratok kizáró szerkesztőséghez zendők. Kéziratok adunk vissza

1925 április 9

Hatezer

Weiszbürg Ch

(Cluj-Kolozsvár sítójától.) Tegnap utjáról Weiszbürgben már negyed százot. Az erdélyi gyökereit radtságot nem itette el, különö kezését, mert ez tervezett erdélyi nak sorsát. Búsa hogy Cur-Salomon valóságga érett, fogtak a megvásárlásához

Weiszbürg ról külön tanul Kelet hasábjain saíról ma nyilat burg dr. meglát mert az épülő változtatja arcá galmat alkotni kus munkájáról fejlődésnek külf megfigyelni.

Munkatársu gazdasági helyz — Palesztin — nemhogy bi ben rózsás a ilyen kijelentés hogy én, aki vagyok, tulzá valóság azonban társomban semm értelmében ve tinában nincsen is lesz, mert a sok javarésztét belül nem iger

— Ma az a kodik gazdaság nos gazdasági hogy a zsidósá talista zsidók szempontok m spekulatív szer

— A föld hogy két évet földet kapni. hatezer duna meg, amelyne való helyezése kvucák. A m értékesítéséről lebb összeülő készítő bizott egyelőre csak dunamonkint letét megtart kiadásokat ar sen fedezni. rican Zion C ben városépít Cur Salom leten város f hoz azonban városunk hu